

El franquisme va informar sobre la possibilitat de fer refugis antiaeris a Terrassa per si rebia un atac aliat

Un estudi trenca la teoria que la dictadura no creava espais per protegir-se de possibles bombardejos

Bombardeig a Barcelona durant la guerra civil | Domini públic

Fins ben entrada la dècada del 1950 el règim franquista va intentar recuperar els refugis antiaeris republicans, i també en va realitzar de nous davant la possibilitat d'una intervenció aliada contra l'estat espanyol en el marc de la Segona Guerra Mundial. Aquesta és la principal conclusió d'un projecte de recerca de l'arqueòleg especialista en la Guerra Civil, Jordi Ramos Ruiz, que ha comptat amb la participació de Carme Miró, del Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquest treball contradiu la idea estesa que durant el franquisme es varen intentar amagar i fer oblidar els refugis, ja que el que va passar és que es va dictar el decret del 20 de juliol de 1943 sobre la construcció de refugis en les edificacions noves i es va intentar gestionar un nou pla de defensa passiva seguint el model republicà de la Junta de Defensa Passiva (1936-1939).

Runa a l'entrada del refugi antiaeri 547 al carrer Fernández Duró, al districte de Sants-Montjuïc, que va ser tapat després de la guerra. Foto: ICUB

Acabada la Guerra Civil, en un primer moment a Barcelona el més habitual va ser tapar les boques d'entrada i pous dels refugis existents a la via pública i recollir la runa dels carrers, amb la intenció de realitzar un estudi exhaustiu de tots els refugis i determinar així les reformes per a la seva reutilització o la seva inutilització. La falta de mitjans econòmics i el fet que no es definia a qui pertocava la competència en qüestió de refugis i defensa passiva varen impedir la realització d'aquest estudi. No obstant, les factures presentades al règim franquista per al tancament d'accessos i pous, excavacions i transport de terres sobrants de refugis de l'any 1939 serveixen per estudiar els refugis antiaeris que es varen realitzar durant la Guerra Civil.

Als primers anys del franquisme Barcelona tenia un cens de 1.081.175 persones. No disposava de prou refugis antiaeris per a tots els seus habitants, es va calcular que davant d'un atac el 60% de la població hauria de ser evacuada. El cas és que dels 1400 refugis que figuren a la Junta de Defensa Passiva se n'havien acabat 111, n'hi havia 155 d'iniciats i 606 en construcció en mina, la resta eren soterranis o plantes baixes habilitades o refugis no iniciats. L'administració franquista volia construir 304 refugis en mina de tres entrades i 400 cel·lulars amb 800 boques, sumant-hi els ja existents

La Junta de Defensa Passiva franquista que encara funcionava amb els mateixos plantejaments que la republicana, va emetre un informe a Barcelona, Badalona, L'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Sabadell, Terrassa, Igualada i Vilanova i la Geltrú. La seva intenció era poder constatar quins eren els permisos d'edificacions del municipi, amb la pretensió de controlar o poder planificar els refugis antiaeris que s'estaven construint. El 1962 l'Ajuntament de Barcelona realitzà un inventari de 153 refugis, amb nova numeració sense coincidir en el llistat realitzat durant

la Guerra Civil.

La Carta Arqueològica de Barcelona quantifica en 1.273 els refugis antiaeris de la ciutat, una xifra que sempre balla segons els llistats o la documentació consultada, segons exposa l'Ajuntament de Barcelona en un comunicat.